

РАХУНКОВА ПАЛАТА

вул. М. Коцюбинського, 7, м. Київ, 01601, тел. (044) 234-95-65, 234-10-41, факс (044) 288-09-59
E-mail: rp@ac-rada.gov.ua

01.04.2019 № 02-989

На № _____ від _____

Голові Верховної Ради України

Парубію А. В.

Щодо результатів аудиту
виконання НКРЕКП повноважень
з державного регулювання

Шановний Андрію Володимировичу!

На засіданні Рахункової палати 19.03.2019 розглянуто та затверджено Звіт про результати аудиту ефективності виконання Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, повноважень з державного регулювання діяльності з виробництва, передачі, розподілу і постачання електричної енергії і за підсумками обговорення прийнято рішення (додаються).

Згідно з частиною першою статті 37 Закону України «Про Рахункову палату» інформуємо, що **Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг** (далі – НКРЕКП, Комісія), у **2016–2018 роках забезпечено законне використання коштів державного бюджету**, виділених на виконання повноважень з державного регулювання діяльності з виробництва, передачі, розподілу і постачання електричної енергії.

Водночас виконання завдань і заходів з реалізації зазначених повноважень НКРЕКП повною мірою не забезпечено. Цінова (тарифна) політика у сфері електроенергетики залишається непрозорою та не відповідає потребам розвитку усіх підприємств електроенергетичного сектору. При опрацюванні НКРЕКП поданих на затвердження обґрунтованих пропозицій щодо величини тарифу різних виробників (підприємств) його зменшували переважно для виробників державної форми власності, а не для приватних виробників. Як наслідок, приватні виробники працювали в більш сприятливих умовах, ніж виробники державного сектору.

Нормативно-правове забезпечення державного регулювання діяльності в електроенергетиці недосконале. Закон України «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг» прийнято тільки у вересні 2016 року –

пізніше визначеного в Директиві 2009/72/ЄС від 13.07.2009 про спільні правила внутрішнього ринку електроенергії строку майже на два роки. Запровадження нового ринку електроенергії в повному обсязі відповідно до Закону України «Про ринок електричної енергії» заплановано з 01.07.2019 – пізніше визначеного цією Директивою строку майже на п'ять років.

З 01.01.2017 норми статті 19 Закону України «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг» в частині періодичності та строків проведення контрольних заходів не узгоджуються із нормами Закону України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності». Отже, **проведення контрольних заходів НКРЕКП ускладнено**. Також Законом України «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг» **не врегульовано питання внесення змін до кошторису НКРЕКП**.

Визначений цим Законом механізм фінансування НКРЕКП надає їй повноваження щодо одноосібного визначення розмірів та механізму справляння внесків на регулювання, які сплачуються суб'єктами господарювання, які провадять діяльність у сфері енергетики та комунальних послуг, що не сприяє прозорості формування дохідної частини бюджету та управління бюджетними коштами. Відповідно, цей механізм потребує додаткового унормування в бюджетному законодавстві.

Організаційне забезпечення державного регулювання протягом 2016–2018 років здійснювалось неналежно. Через відсутність кворуму (не призначено повного складу Комісії) з 01.12.2017 по 26.12.2017 і з 28.03.2018 по 31.05.2018 Комісія не була правомочною. Отже, не ухвалювала рішень, що ускладнювало виконання повноважень НКРЕКП.

Стан реагування НКРЕКП на рекомендації Рахункової палати, надані за результатами попереднього контрольного заходу, незадовільний. Дієві та послідовні заходи щодо їх виконання не вживалися. Не виконано жодної з наданих рекомендацій.

Внутрішній контроль у НКРЕКП здійснювався недостатньо ефективно. Внутрішні акти НКРЕКП, які визначали розподіл обов'язків між Головою та членами НКРЕКП, не завжди відповідали фактичному складу Комісії. НКРЕКП не укомплектовано сектору внутрішнього аудиту спеціалістами у кількості, передбаченій штатним розкладом. У 2016–2018 роках проведено всього 13 аудитів. Тільки під час двох аудитів виявлено порушення (у 2016 і 2018 роках), які усунено.

У 2016–2018 роках НКРЕКП не забезпечено належного планування завдань і заходів, необхідних для реалізації повноважень Комісії. Не відображено і не конкретизовано заходами в планах роботи НКРЕКП половини із законодавчо визначених Комісії завдань. При цьому НКРЕКП неповною мірою здійснювалась реалізація заходів, визначених у цих планах.

Бюджетне планування у 2016–2018 роках здійснювалось НКРЕКП без належного обґрунтування та з порушенням бюджетного законодавства.

Паспорти бюджетної програми неповною мірою відображали усі напрями діяльності НКРЕКП і результативні показники їх виконання.

Через завищення потреби і неефективне управління бюджетними коштами у 2016–2018 роках НКРЕКП до державного бюджету повернено 96339,5 тис. грн, у т. ч. 90260,1 тис. грн, не використаних на оплату праці з нарахуваннями на неї.

У 2016–2018 роках НКРЕКП за КПКВК 6341010 «Керівництво та управління у сфері регулювання енергетики та комунальних послуг» використано 482673,1 тис. гривень. У зазначеному періоді НКРЕКП неекономно та непродуктивно використано 300,6 тис. грн бюджетних коштів. Зокрема, неналежне виконання рішень судів Комісією призвело до непродуктивних витрат на 144,7 тис. грн, а значні видатки з орендної плати за користування нежитловими приміщеннями відділом НКРЕКП у Харківській області – до неекономного використання 155,9 тис. гривень. НКРЕКП не вживала заходів для оформлення технічної документації на будинки та споруди, що перебувають в її оперативному управлінні. Як наслідок, відсутні правовстановлюючі документи на земельні ділянки і в обліку НКРЕКП занижена їх вартість і викривлена фінансова звітність.

Внаслідок відсутності належного контролю Мінекономрозвитку та порушень ним і Комісією вимог Порядку залучення, використання та моніторингу міжнародної технічної допомоги та бюджетного законодавства не досягнуто головної мети при використанні коштів Світового банку – впровадження в практичну діяльність результатів реалізації проекту «Програма сприяння регуляторній реформі централізованого тепlopостачання України». Отже, використані впродовж 2016–2018 років 813,0 тис. євро (25285,6 тис. грн) міжнародної допомоги є непродуктивними витратами коштів спеціального фонду державного бюджету.

У 2016–2018 роках НКРЕКП не забезпечено належного виконання повноважень з державного регулювання діяльності з виробництва, передачі, розподілу і постачання електричної енергії, зокрема в частині розроблення і прийняття регуляторних і нормативно-правових актів. У 2016 році НКРЕКП розроблено 50 регуляторних і нормативно-правових актів, що на 28 менше, ніж планувалось (78). При цьому затверджено та набули чинності тільки 33 із 50 таких актів. У 2017 році планувалось розробити і прийняти 114 актів, не прийнято жодного. У 2018 році теж не виконано запланованих показників. НКРЕКП також не прийнято жодного рішення про перехід ліцензіатів з передачі електричної енергії місцевими (локальними) електричними мережами та ліцензіатів з постачання електричної енергії за регульованим тарифом до стимулюючого тарифоутворення.

Через несхвалення НКРЕКП окремим суб'єктам господарювання у сфері електроенергетики інвестиційних програм не забезпечено вчасної та належної модернізації наявних виробничих потужностей підприємств, будівництва та введення в експлуатацію нових. Для підприємств, які використовують для виконання інвестиційних програм державні або

кредитні кошти під гарантії Уряду, це створює передумови для їх неефективного використання.

НКРЕКП схвалювала інвестиційні програми окремим виробникам електроенергії (ПрАТ «Укргідроенерго» та ДП НАЕК «НАЕК «Енергоатом») з меншими обсягами капітальних інвестицій, ніж визначено в урядових програмних документах. Через незадовільний стан фінансування будівництво нових енергоблоків здійснюється вже понад 35 років, а вартість будов за оновленими проектами збільшилася в чотири рази. При цьому не вирішено питань транспортування енергетичних потужностей.

При розгляді та схваленні НКРЕКП тарифів протягом 2016–2018 років **пропозиції щодо фінансових показників діяльності та інтереси усіх виробників електроенергії повністю не враховувались.** НКРЕКП підтримувалась практика заниження обґрунтованого державними генераціями (АЕС, ГЕС і ГАЕС) необхідного рівня тарифів. Такий штучно створений для цих виробників **дефіцит фінансів (орієнтовно 64,0 млрд грн) призвів до браку власних коштів.** Як наслідок – невиконання надалі завдань, визначених схваленими Урядом програмами.

Через цінову і тарифну політику НКРЕКП у сфері електроенергетики приватні виробники працювали в більш сприятливих умовах, ніж виробники державного сектору. У результаті державними виробниками **недоотримано майже 37,0 млрд гривень.**

Внаслідок невирішення у 2016–2018 роках НКРЕКП, Мінфіном і Секретаріатом Кабінету Міністрів України питання про джерела фінансування витрат на публікацію, **275 рішень НКРЕКП опубліковано з недотриманням строку, визначеного Законом України «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг» (із запізненням від одного до 257 днів).** Невчасне опублікування та набрання чинності рішеннями НКРЕКП негативно впливало на стан державного регулювання у сфері електроенергетики.

Рекомендуємо Верховній Раді України розглянути інформацію про результати аудиту на засіданні Комітету Верховної Ради України з питань паливно-енергетичного комплексу, ядерної політики та ядерної безпеки, а також доручити Комітету Верховної Ради України з питань бюджету доопрацювати спільно з Комітетом Верховної Ради України з питань паливно-енергетичного комплексу, ядерної політики та ядерної безпеки доопрацювати проект Закону України «Про внесення змін до Бюджетного кодексу України щодо забезпечення функціонування Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг» від 12.07.2017 № 6691 і надати пропозиції щодо його розгляду.

Додаток: на 57 арк.

З повагою

Голова

В. В. Пацкан